

**A Magyar Nemzeti Bank 9/2022. (V.13.) számú ajánlása
az 575/2013/EU rendelet 178. cikke szerinti nemteljesítés-fogalom alkalmazásáról**

I. Az ajánlás célja és hatálya

Az ajánlás célja a nemteljesítésnek a hitelintézetekre vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló, 2013. június 26-i 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: CRR) 178. cikk (1) bekezdés a) és b) pontjában foglalt fogalom meghatározás (a továbbiakban: default) alkalmazásával kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank (a továbbiakban: MNB) elvárásainak megfogalmazása, és ezzel a jogalkalmazás kiszámíthatóságának növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése.

Az ajánlás kidolgozása során figyelembevételre kerültek az Európai Bankhatóság (a továbbiakban: EBH) által a nemteljesítés CRR 178. cikke szerinti fogalom meghatározásának alkalmazásáról kiadott iránymutatások (EBA/GL/2016/07)¹.

Az ajánlás elvárásai kiegészítik a pénzügyi ágazaton kívüli befolyásoló részesedés figyelembevételéről és a késedelmes hitelkötelezettség lényegességi határértékéről szóló 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet [a továbbiakban: 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet] előírásait² és az MNB pénzügyi ágazaton kívüli befolyásoló részesedés figyelembevételéről és a késedelmes hitelkötelezettség lényegességi határértékéről szóló, 2018. december 6-i tájékoztatójában³ (a továbbiakban: Tájékoztató) foglaltakat.

Az ajánlás címzettjei a CRR alkalmazására kötelezett, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) hatálya alá tartozó és a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) hatálya alá tartozó magyarországi székhelyű hitelintézetek és befektetési vállalkozások (a továbbiakban együtt: intézmény).

Jelen ajánlás a jogszabályi rendelkezésekre teljeskörűen nem utal vissza az elvek és elvárások megfogalmazásakor, az ajánlás címzettjei a kapcsolódó jogszabályi előírásoknak való megfelelésre azonban természetesen továbbra is kötelesek.

¹ Az iránymutatást az EBH 2016. szeptember 28-án tette közzé, magyar fordítása 2017. január 18-án jelent meg:

https://eba.europa.eu/documents/10180/1721448/Guidelines+on+default+definition+%28EBA-GL-2016-07%29_HU.pdf/242404d0-3b56-4b89baee-edb425d7fd51

² A 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet a CRR, valamint az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a késedelmes hitelkötelezettség lényegességi küszöbére vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2017. október 19-ei 2018/171/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapít meg.

³ <https://www.mnb.hu/letoltes/honlapra-20181206-tajekoztato-a-penzugyi-agazaton-kivuli-befolyasolo-reszesedes-figyelembeveterol-es-akesedelmes-hitelkotelezettseg-lenyelegesgi-hatarertekerol.pdf>

Az ajánlásban foglaltak összhangban állnak a pénzügyi szervezetek működésének európai kereteit meghatározó előírásokkal.

Jelen ajánlás adatkezelési, adatvédelmi kérdésekben iránymutatást nem fogalmaz meg, a személyes adatok kezelése vonatkozásában semmilyen elvárást nem tartalmaz, és az abban foglalt követelmények semmilyen módon nem értelmezhetők személyes adatok kezelésére vonatkozó felhatalmazásnak. Az ajánlásban rögzített felügyeleti elvárások teljesítésével összefüggésben történő adatkezelés kizárólag a mindenkor hatályos adatvédelmi jogszabályi rendelkezések betartásával végezhető.

II. Általános elvárások

1. Eltérő rendelkezés hiányában az ajánlásban használt fogalmakra a CRR-ben, a Hpt.-ben, továbbá a Bszt.-ben foglaltak az irányadók.
2. Az MNB az ajánlás alkalmazását a tőkekövetelmény számítására a sztenderd és a belső minősítésen alapuló módszert (a továbbiakban: IRB-módszer) alkalmazó intézmény esetében egyaránt elvárja, az ajánlás egyes pontjaiban az IRB-módszert használó intézmény tekintetében megjelenített sajátos elvárások figyelembevételével.
3. Az MNB elvárja, hogy az IRB-módszert használó intézmény az ajánlás IRB-módszerre vonatkozó elvárásait valamennyi kitettség esetében alkalmazza. Az ajánlás elvárásai a tartós mentesítés hatálya alá tartozó és a fokozatos bevezetési tervben foglalt kitettségekre is alkalmazhatók.

III. A default-fogalom alkalmazásával összefüggő vállalat irányítási kérdések

4. Elvárt, hogy az intézmény megfelelő eljárásokkal és folyamatokkal rendelkezzen a default fogalom⁴ jelen ajánlás szerinti alkalmazására. Ennek biztosítása érdekében az MNB elvárja, hogy
 - a) az intézmény által alkalmazott default-fogalmat az intézmény irányítási jogkörrel rendelkező vezető testülete (általában az igazgatóság) hagyja jóvá,
 - b) az alkalmazott default-fogalmat az intézmény előzetes adat- és jogi szempontokat is figyelembe vevő elemzéssel támassza alá, mindenkor biztosítva a default-esemény kellő időben történő azonosítását és a defaulted kitettségként történő besorolás kellő körültekintéssel történő megszüntetését,
 - c) a jóváhagyott default-fogalmat az intézmény a kockázatkezelés és a tőkekövetelmények számítása során következetesen alkalmazza,
 - d) az intézmény default-esemény azonosítási eljárásait a belső ellenőrzés vagy a kockázati kontroll rendszeres vizsgálatnak vesse alá, melynek keretében értékelje különösen

⁴ Kapcsolódó kifejezések: default-esemény, defaulted kitettség, defaulted kategória, default-helyzet, default-indikátor, default-ráta

- da) a kapcsolódó belső szabályozást,
 - db) a belső folyamatok és eljárások megfelelően biztosítják-e a default-esemény kellő időben történő észlelését, a kitettség defaulted kategóriába történő besorolását és az azzal összefüggő, az érintett személyek részére történő információ szolgáltatást,
 - dc) a defaulted kitettségek állományának alakulását, a gyógyulási rátákat, a kitettségek újból defaulted kitettséggé válását, valamint a kapcsolódó szabályozás ezekre gyakorolt hatását,
 - e) az intézmény irányítási jogkörrel rendelkező vezető testülete rendszeresen, de legalább évente kapjon tájékoztatást a d) alpont szerinti vizsgálatok eredményéről, továbbá megfelelő prioritással kezelje és az előírt határidőben megtegye az észlelt hiányosságok megszüntetése érdekében meghatározott intézkedéseket.
5. Az intézmény hatékony eljárásokkal és folyamatokkal rendelkezik annak biztosítása érdekében, hogy
- a) a default-esemény kellő időben történő azonosításához, a kitettség defaulted kategóriába történő sorolásához szükséges információk a lehető legrövidebb időn belül rendelkezésre álljanak,
 - b) az azonosításhoz szükséges információk beérkezését követően a default-esemény haladéktalanul azonosításra és az összes érintett IT rendszerben rögzítésre kerüljön,
 - c) egy adott adóst, kötelezettet (a továbbiakban együtt: kötelezett) érintő default-esemény – a VI. pontra figyelemmel – az adott kötelezettel szembeni összes kitettség tekintetében kerüljön azonosításra és az összes érintett IT rendszerben rögzítésre az intézményen belül, a csoporton belüli összes jogalanynál és az összes földrajzi hely vonatkozásában, ahol az intézmény szolgáltatást nyújt, függetlenül attól, hogy a szolgáltatásnyújtás jogilag elkülönült szervezeti kereteken belül valósul-e meg,
 - d) a default-esemény IT rendszerekben történő rögzítésének esetleges késedelve ne eredményezzen hibát vagy inkonzisztenciát a kockázatkezelés, a kockázatok mérése, a kockázati jelentések összeállítása és a tőkekövetelmény számítása során,
 - e) a belső és a külső jelentések a kitettségeket a jelen ajánlás szerinti besorolásuknak megfelelően tartalmazzák.
6. Az 5. pont a) alpontjában foglaltak teljesülése érdekében elvárt a legalább negyedévente történő értékelés és az érintett kitettségek defaulted kategóriába történő átsorolása.
7. Az MNB elvárja, hogy a default-fogalom jelen ajánlás szerinti alkalmazásával összefüggésben az intézmény az irányítási jogkörrel rendelkező testülete által elfogadott és rendszeresen – amely tekintetben az MNB jó gyakorlatnak tartja az éves gyakoriságot – felülvizsgált belső szabályzatban rögzítse
- a) az egyes kitettségek esetében alkalmazott default-fogalmakat, a fogalmak meghatározásának, jóváhagyásának és felülvizsgálatának eljárásrendjét, felelősségi és hatásköri szabályait,

- b) a defaulted kitettség besorolást automatikusan maga után vonó indikátorokat és azok határértékeit,
 - c) a technikai default-helyzet azonosítására és kezelésére vonatkozó szabályokat,
 - d) a default-esemény bekövetkezését jelző tényezőket, ideértve a CRR 178. cikk (3) bekezdésében nevesített tényezőkhöz kívül alkalmazott tényezők meghatározását is,
 - e) a CRR 178. cikk (3) bekezdés e) és f) pontjának alkalmazása során a felszámolási eljáráshoz hasonló intézkedések körét,
 - f) a default-fogalom kapcsolatban álló ügyfelekre (ügycsoport) történő alkalmazásának szabályait,
 - g) a lakossággal szembeni kitettségek kezelésének módját, az ügyszinten kezelt kitettségek és portfóliók meghatározását, egy adott ügyszinten kezelt kitettség defaulted kitettséggé történő besorolása esetén az adott ügyfél további kitettségei tekintetében alkalmazott gyakorlat leírását, a közös kötelezettség fogalmát, a közös kötelezettségek kezelésének módját, ideértve a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet szerinti határértékek közös kötelezettségek esetében történő számítási módját,
 - h) a defaulted kitettségként történő besorolás megszüntetésének feltételeit, ezen belül különösen azt, hogy milyen időtartamot követően van lehetőség a defaulted kitettségként történő besorolás megszüntetésére, továbbá, hogy a kötelezett pénzügyi helyzetének milyen jellegű és mértékű javulása, továbbá egyéb feltételek fennállása esetén feltételezi az intézmény a követelés teljes összegének visszafizetését,
 - i) a defaulted kitettségként történő besorolással, illetve a besorolás megszüntetésével összefüggő eljárásrendet – ideértve az indikátorok és jelző tényezők információ forrásának és értékelése gyakoriságának meghatározását is –, felelősségi és hatásköri szabályokat, kitérve a besorolás esetleges magasabb szintű felülbírálásának lehetőségére, módjára és eljárására is,
 - j) a default-fogalom alkalmazásával összefüggő belső és külső információ szolgáltatási előírásokat,
 - k) a default-fogalom alkalmazásával összefüggő dokumentálási és nyilvántartási szabályokat, ideértve a defaulted kitettségként történő besorolást és a besorolás megszüntetését megalapozó döntés dokumentumait, továbbá az egyes időpontokban alkalmazott default-fogalmak visszakereshetőségét biztosító nyilvántartás vezetésére vonatkozó előírásokat.
8. Elvárt, hogy a 7. pont szerinti belső szabályzat tartalmazza a default-fogalom alkalmazásával összefüggő összes automatikus és manuális folyamat leírását, továbbá a minőségi információkon alapuló indikátorok olyan mélységű és részletezettségű bemutatását, amely biztosítja a default-fogalom azonos értelmezését és az érintett alkalmazottak általi konzisztens módon történő alkalmazását.
9. Az MNB elvárja, hogy az intézmény az ajánlás alkalmazásának – a 89. pontban foglaltakat figyelembe vevő – kezdő időpontjától legalább az alábbi információkat tartalmazó nyilvántartást vezessen az általa jelenleg és korábban alkalmazott default-fogalmakról:

- a) amennyiben az intézmény, az intézmény anyavállalata vagy annak valamely leányvállalata eltérő default-fogalmakat használ, az egyes default-fogalmak alkalmazási köre,
- b) az egyes default-fogalmakat jóváhagyó testületek megnevezése és a jóváhagyás időpontja,
- c) az egyes default-fogalmak alkalmazásának kezdő időpontja,
- d) az egyes default-fogalmak előző változathoz képesti módosulása,
- e) az IRB-módszert használó intézmény esetében a felügyeleti jóváhagyást igénylő változás megjelölése, a felügyeleti jóváhagyásra történő benyújtás és a felügyeleti jóváhagyás időpontja.

IV. A CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feltétel értelmezése

- 10. Az MNB elvárja, hogy az intézmény egy adott kitettséget a CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontja alapján akkor soroljon be defaulted kitettségként, ha a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet szerinti határtértékek legalább 90 egymást követő napon keresztül folyamatosan túllépésre kerültek.
- 11. Az MNB elvárása alapján a CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feltételek teljesülése esetén más álláspontot megfogalmazó szakértői értékelés alapján sem lehet eltekinteni egy adott kitettség defaulted kitettségként történő besorolásától.
- 12. Elvárt, hogy az intézmény a CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontjának alkalmazása során a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendeletben és a Tájékoztatóban foglaltakat, valamint a 13-32. pontban rögzített elvárásokat figyelembevéve naponta állapítsa meg a késedelmes napokat, azt, hogy a hitelkötelezettség-teljesítési késedelem jelentősnek minősül-e, és ezek alapján a default-esemény bekövetkezését. Amennyiben az intézmény a késedelmes napokat nem tudja napi szinten kiszámítani, akkor is elvárt, hogy minden default-esemény legalább a 6. szerinti jelentéstételi időszakban azonosításra kerüljön, és az intézmény a 10. pont szerinti feltétel teljesülésének időpontjaként a késedelmi kritérium tényleges teljesülésének időpontját azonosítsa és rögzítse.

IV.1. A késedelmes napok számítása

- 13. A CRR 178. cikk (2) bekezdés e) pontja alapján az intézménynek dokumentált előírásokkal kell rendelkeznie a késedelmes napok számának meghatározására vonatkozóan. Az MNB elvárja, hogy ezen belső szabályozás keretében az intézmény rögzítse, hogy a hitelkötelezettség teljesítési ütemtervet érintő módosítás esetén a késedelmes napok számításának a fizetések módosított ütemtervén kell alapulnia.
- 14. Az MNB elvárja, hogy amennyiben a hitelmegállapodás vagy az ahhoz kapcsolódó, az intézmény és a kötelezett közötti külön megállapodás meghatározott feltételek mellett kifejezetten megengedi a kötelezettnek a hitelkötelezettség-teljesítési ütemterv módosítását,

a fizetések felfüggesztését vagy halasztását, és a kötelezett él ezekkel a szerződéses jogaival, a késedelmes napok számítása a jóváhagyott új ütemterven alapuljon.

15. Az MNB elvárása alapján, amennyiben a kötelezettség visszafizetését jogszabályban biztosított lehetőség vagy egyéb jogi korlátozások miatt függesztik fel, az érintett időszakra a késedelmes napok számítását is fel kell függeszteni.
16. A 14. és 15. pontban meghatározottak alkalmazásakor az MNB elvárja ugyanakkor annak vizsgálatát, hogy az érintett kitettséget a CRR 178. cikk (1) bekezdés a) pontja alapján szükséges-e defaulted kitettségnek tekinteni.
17. Amennyiben a kötelezettség visszafizetése a kötelezett és az intézmény közötti jogvita tárgyát képezi, a késedelmes napok számítása a jogvita rendezésének időpontjáig felfüggeszthető, feltéve, hogy a kötelezett és az intézmény között a kötelezettség fennállásával vagy összegével kapcsolatban felmerült jogvitát bíróság, választottbíróság vagy a Pénzügyi Békéltető Testület elé terjesztették, és a felek közötti vitára olyan eljárás vonatkozik, amely az intézmény alávetési nyilatkozata vagy jogszabályi alávetés alapján kötelező erejű határozattal zárul. Lízingszerződés esetében a késedelmes napok számításának felfüggesztését illetően elégséges feltétel a kötelezett részéről panasz tétele az intézménynél, és a panasz helytállóságának intézmény általi megerősítése.
18. A késedelmes napok számítására a kötelezett személyének megváltozása nincs hatással, kivéve, ha a kötelezett személyében történő változás a kötelezettet érintő összeolvadás, felvásárlás vagy bármely más hasonló ügylet nyomán következik be. Ez utóbbi esetben az intézmény a késedelmes napokat a kötelezettség másik személyre vagy jogalanyra való átszállásának időpontjától számítja.

IV.2. Technikai default-helyzet

19. Az MNB elvárja, hogy az intézmény ne tekintse defaulted kitettségnek azokat a kitettségeket, amelyeknél a hitelkötelezettség-teljesítési késedelem oka
 - a) az intézménynél felmerülő adathiba vagy informatikai rendszer hiba,
 - b) a fizetési rendszerek nem megfelelő működése,
 - c) a fizetés intézményhez történő beérkezése és a fizetésnek a megfelelő számlán történő jóváírása közötti időbeli eltolódás, vagy
 - d) rendkívüli külső esemény bekövetkezése (például katasztrófa, háború).
20. Az MNB elvárja ugyanakkor, hogy az intézmény haladéktalanul tegyen lépéseket a 19. pont a) és c) alpontja szerinti technikai default-helyzet kialakulását előidéző hibák megszüntetése érdekében.

21. Elvárt, hogy az IRB-módszert használó intézmény a kockázati paraméterek becslése során a defaulted kitétségek referencia adatai között ne szerepeltesse a 19. és 27. pont szerinti kitétségeket.

IV.3. A késedelmes napok számának emelése

22. Az MNB döntése alapján a CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában a 90 napos időtartam nem helyettesíthető 180 nappal.

IV.4. Faktoring és vásárolt követelések

23. Az MNB elvárja, hogy amennyiben a vonatkozó számviteli előírások szerint egy adott faktoring megállapodás alapján az intézményre engedményezett követelés nem szerepel a faktorként eljáró intézmény mérlegében, és az intézménynek a követelést engedményező ügyféllel⁵ szemben áll fenn fizetési kötelezettsége, az intézmény a késedelmes napokat attól az időponttól számítsa, amikor a faktorszámla pozitív követel egyenleget mutat [például, mert az intézmény által fizetett előlegek (kölcson) összege meghaladja az intézmény és a követelést engedményező ügyfél közötti megállapodás szerinti százalékos arányt].
24. A 23. pont szerinti esetben elvárt, hogy az intézmény a CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontjában foglalt feltétel teljesülését állapítsa meg abban az esetben, ha
- a) a faktorszámla pozitív követel egyenlege és a követelést engedményező ügyfélnek a faktorról szembeni összes egyéb, 90 napon túl késedelmes kötelezettségeinek összege meghaladja a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet 3. § (1) bekezdés a) pont 1. alpontjában vagy b) pont 1. alpontjában meghatározott határértéket, vagy
 - b) a faktorszámla pozitív követel egyenlege és a követelést engedményező ügyfélnek a faktorról szembeni összes egyéb, 90 napon túl késedelmes kötelezettségeinek összege meghaladja az intézmény követelést engedményező ügyféllel szemben fennálló összes követelése aktuális értékének 1%-át.
25. A vonatkozó számviteli előírások szerint a faktorként eljáró intézmény mérlegében vásárolt követelésként szereplő, az alapjogviszony kötelezettjével szemben fennálló kitétséget jelentő faktoring megállapodások (vásárolt követelések) esetén elvárt, hogy az intézmény a késedelmes napokat az alapjogviszony kötelezettjével szemben fennálló bármely követelés esedékessé válásától számítsa.
26. Az IRB-módszert használó intézmény a lakossággal szembeni kitétségek minősülő, a vonatkozó számviteli előírások szerint az intézmény mérlegében szereplő faktoring megállapodások (vásárolt követelések) esetében a default-fogalmat a lakossággal szembeni kitétségekre vonatkozó VI. pont szerinti elvárásoknak megfelelően alkalmazhatja.

⁵ A IV.4. pont alkalmazásában a követelést engedményező ügyfél a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben szabályozott faktoring szerződés adója.

27. Nem szükséges defaulted kitettségek tekinteni a vonatkozó számviteli előírások szerint az intézmény mérlegében szereplő, a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet 3. §-a szerinti határértékeket meghaladó faktoring megállapodásokat (vásárolt követelések), ha az alapjogviszony kötelezettjének az intézménnyel szemben fennálló egyetlen kötelezettsége tekintetében sem áll fenn 30 napot meghaladó késedelme.
28. Elvárt, hogy az intézmény a vásárolt követelések tekintetében a felhígulási kockázatot eredményező eseményeket ne tekintse default-indikátornak. Az MNB elvárja ugyanakkor annak megvizsgálását, hogy az érintett kitettségeket a CRR 178. cikk (1) bekezdés a) pontja alapján nem szükséges-e defaulted kitettségek tekinteni, továbbá, hogy az intézmény a felhígulási kockázatot ettől függetlenül a tőkekövetelmények és a belső tőke számítása során vegye figyelembe.
29. Amennyiben a követelés összegét a felhígulási kockázatot eredményező eseményekre (például diszkontálás, levonások, nettósítás vagy a követelést engedményező ügyfél által teljesített jóváírások) tekintettel csökkentették, elvárt, hogy az intézmény a követelés csökkentett összegét vegye figyelembe a késedelmes napok számítása során. Amennyiben az alapjogviszony kötelezettje és a követelést engedményező ügyfél között jogvita áll fenn, az intézmény a késedelmes napok számítását a jogvita rendezésének időpontjáig felfüggeszti.
30. Az MNB elvárja, hogy amennyiben az alapjogviszony kötelezettjét nem tájékoztatták megfelelően a követelésnek a követelést engedményező ügyfél által az intézmény részére történő engedményezéséről, és az intézmény bizonyítékkal rendelkezik arról, hogy az alapjogviszony kötelezettje a követelést a követelést engedményező ügyfélnek kifizette, az intézmény ne tekintse a követelést késedelmesnek.
31. Elvárt, hogy amennyiben az alapjogviszony kötelezettjét nem tájékoztatták a követelésnek az intézmény részére történő engedményezéséről, de a vonatkozó számviteli előírások szerint a vásárolt követelés szerepel a faktorként eljáró intézmény mérlegében, az intézmény a késedelmes napokat a követelést engedményező ügyféllel egyetértésben meghatározott azon időponttól számítsa, amikor a követelést engedményező ügyfélnek az alapjogviszony kötelezettje által teljesített fizetéseket át kell utálnia az intézménynek.
32. Az MNB elvárása alapján, amennyiben az alapjogviszony kötelezettjét megfelelően tájékoztatták a követelés engedményezéséről, de ennek ellenére az alapjogviszony kötelezettje nem az intézmény, hanem a követelést engedményező ügyfél részére teljesítette a fizetést, az intézmény az átvett követelés feltételeit figyelembevéve folytatja a késedelmes napok számítását.

V. A CRR 178. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltétel értelmezése

33. Elvárt, hogy az intézmény a kitettségei tekintetében a CRR 178. cikk (3) bekezdésében nevesített, a default-esemény bekövetkezését jelző tényezőket külön-külön értékelje, és bármely esemény bekövetkezése esetén – a 34-55. pontban rögzített elvárásokat figyelembevéve – mérlegelje az érintett kitettség defaulted kitettségként történő besorolásának szükségességét.

V.1. Hitelkiigazítás

34. A magyar számviteli szabályozást alkalmazó intézmény esetében az MNB elvárja, hogy defaulted kitettségként kezelje azon kitettségeit, amellyel kapcsolatban értékvesztés került elszámolásra, és az értékvesztés elszámolásra a megnövekedett hitelkockázatra tekintettel és nem az óvatosság elve alapján került sor.

35. Az MNB elvárja, hogy a nemzetközi pénzügyi beszámolási standardokat (a továbbiakban: IFRS-ek) alkalmazó intézmény defaulted kitettségként kezelje azon kitettségeit, amelyek az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási standard A. függeléke szerint értékvesztett pénzügyi eszköznek minősülnek, kivéve, ha

- a) az értékvesztett pénzügyi eszközként történő nyilvántartásra hitelkötelezettség-teljesítési késelemre tekintettel került sor, de annak oka a 19. vagy a 27. pontban meghatározott valamely eset, vagy
- b) az értékvesztett pénzügyi eszközként történő nyilvántartásra hitelkötelezettség-teljesítési késelemre tekintettel került sor, de a késelem a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet 3. §-a szerinti határértékeket figyelembevéve nem jelentős.

36. A 35. ponttól függetlenül elvárt, hogy az IFRS-eket alkalmazó intézmény az IFRS 9 nemzetközi pénzügyi beszámolási standard A. függeléke szerint értékvesztett pénzügyi eszköznek nem minősülő kitettségek esetében is vizsgálja meg, hogy a CRR 178. cikk (3) bekezdésében meghatározott egyéb feltételekre tekintettel nem szükséges-e az adott kitettséget defaulted kitettségnek tekinteni.

V.2. A kötelezettség eladása

37. A CRR 178. cikk (3) bekezdés c) pontja szerint az intézmény default-esemény bekövetkezését jelző tényezőnek tekinti, ha a kötelezettséget lényeges, hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteséggel adja el. Az MNB álláspontja szerint a CRR hivatkozott rendelkezése alkalmazásában a jelentős kockázati transzferrel megvalósuló hagyományos értékpapírosítási ügyletek és a csoporton belüli kötelezettség értékesítés eseteit szükséges értékelni.

38. Elvárt, hogy egy adott kötelezettség értékesítését az intézmény akkor tekintse default esemény bekövetkezését jelző tényezőnek, ha a CRR 178. cikk (3) bekezdés c) pontja szerinti két feltétel együttesen teljesül, tehát, ha a kötelezettség értékesítéséhez kapcsolódó gazdasági veszteség a hitel kockázatával áll összefüggésben és lényeges is.

39. A kötelezettség értékesítésével járó gazdasági veszteség nem áll összefüggésben a hitelkockázattal különösen akkor, ha
- a kötelezettség értékesítésének oka a hitelkockázat-kezeléstől független (például likviditás-kezelés, általános üzleti stratégia módosulása),
 - az intézmény nem számol az érintett kötelezettség hitelminőségének romlásával, vagy
 - az eszköz nyilvános kereskedés keretén belül kerül értékesítésre.
40. Amennyiben a kötelezettség értékesítésére a hitelkockázat miatt, különösen a hitel minőségének romlására tekintettel került sor, elvárt, hogy az intézmény az alábbi képlet alkalmazásával állapítsa meg a kötelezettség értékesítésével járó veszteség mértékét:

$$L = \frac{E - P}{E}$$

ahol:

L: a kötelezettség értékesítéséhez kapcsolódó veszteség

E: az értékesített kötelezettség kamatokat és díjakat is tartalmazó teljes fennálló összege

P: az értékesített kötelezettség megállapodás szerinti eladási ára

41. Az MNB elvárja, hogy amennyiben a 40. pont szerinti számított veszteség meghaladja az 5%-ot vagy az intézmény által annál alacsonyabb szinten megállapított küszöbértéket, és a kötelezettség értékesítéshez kapcsolódó veszteség a hitelkockázattal áll összefüggésben, az intézmény tekintse az adott kötelezettség értékesítését default-esemény bekövetkezését jelző tényezőnek.
42. Egy adott kitettség defaulted kitettségként történő besorolására a kötelezettség lényeges, hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteséggel járó értékesítését megelőzően és azt követően is sor kerülhet. Az IRB-módszert használó intézmény esetében elvárt, hogy – az értékesítés időpontjától függetlenül – ha az értékesítés lényeges, hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteséggel függ össze, a veszteségre vonatkozó információk megfelelően rögzítésre és tárolásra kerüljenek a kockázati paraméterek becslésében történő felhasználáshoz.
43. Elvárt, hogy amennyiben a kötelezettség lényeges, hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteséggel járó értékesítésére egy adott kitettség defaulted kitettségként történő besorolását megelőzően került sor, az intézmény az értékesítés időpontját tekintse a default esemény bekövetkezése időpontjának.
44. Az MNB elvárása alapján, amennyiben a kötelezettség lényeges, hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteséggel járó értékesítése az adott kötelezett összes kötelezettségének csak egy részét érinti, az intézmény a kötelezettel szemben fennálló további kitettségeit az ügyfél

vagy az ügylet alapon történő besorolás CRR és jelen ajánlás szerinti általános szabályai szerint kezeli.

45. Kitettségek portfóliójának értékesítése esetén elvárt, hogy a portfólión belüli egyes kötelezettségek kezelésének módját az intézmény a portfólió árának megállapításához használt módszernek megfelelően határozza meg. Amennyiben az intézmény a teljes portfólió árát az adott kötelezettségekre egyedileg megállapított diszkontokon alapulva állapította meg, a hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteség lényegességét a portfóliót alkotó minden egyes kötelezettség tekintetében külön-külön indokolt értékelni. Ha azonban az árát kizárólag a portfólió szintjén határozták meg, a hitelhez kapcsolódó gazdasági veszteség lényegessége csak a portfólió szintjén értékelhető, és amennyiben ilyen esetben az intézmény túllépi a 41. pont szerint küszöbértéket, az értékesítés időpontjától az adott portfólióban szereplő összes kötelezettséget defaulted kitettségeknek szükséges tekinteni.

V.3. Kényszerű átstrukturálás

46. Az MNB elvárja, hogy az intézmény a CRR 178. cikk (3) bekezdés d) pontjának alkalmazása során a kényszerű átstrukturálás értelmezését tekintve a nem teljesítő kitettségre és az átstrukturált követelésre vonatkozó prudenciális követelményekről szóló 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet [a továbbiakban: 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet] 8-11. §-a szerint járjon el.
47. A CRR 178. cikk (3) bekezdés d) pontja szerint a kényszerű átstrukturálást az intézmény akkor tekinti default-esemény bekövetkezését jelző tényezőnek, amennyiben az előreláthatóan ahhoz vezet, hogy a pénzügyi kötelezettség a tőke, a kamat vagy adott esetben a díjak jelentős részének elengedéséből vagy azok halasztásából adódóan csökken. Ezzel összefüggésben az MNB elvárja, hogy az intézmény a pénzügyi kötelezettség kényszerű átstrukturálás eredményeként bekövetkező csökkenését abban az esetben tekintse default-esemény bekövetkezését jelző tényezőnek, amennyiben az alábbi képlet alkalmazásával megállapított pénzügyi kötelezettség csökkenés meghaladja az 1%-ot vagy az intézmény által ennél alacsonyabb szinten megállapított küszöbértéket:

$$DO = \frac{NPV_0 - NPV_1}{NPV_0}$$

ahol:

DO: pénzügyi kötelezettség csökkenés

NPV₀: a szerződéses feltételek megváltozása előtti szerződés szerinti pénzáramlások (beleértve a kifizetetlen kamatokat és díjakat is) várható nettó jelenértéke, diszkontálva az ügyfél eredeti effektív kamatlábjával

NPV₁: az új megállapodás szerinti pénzáramlások várható nettó jelenértéke, diszkontálva az ügyfél eredeti effektív kamatlábjával

48. Kényszerű átstrukturálás esetén az MNB elvárja, hogy az intézmény a 47. pontban rögzítettektől függetlenül is vizsgálja meg a CRR 178. cikk (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltétel bekövetkezését, különösen az alábbi esetekben megfontolva az adott kitettség defaulted kitettséggé történő besorolását:
- a) a hitelkötelezettség-teljesítési ütemterv végére előirányzott jelentős egyösszegű törlesztés,
 - b) időben szabálytalan hitelkötelezettség-teljesítési ütemterv, amely jelentősen alacsonyabb összegű fizetéseket irányoz elő a hitelkötelezettség-teljesítési ütemterv elejére,
 - c) jelentős türelmi idő a hitelkötelezettség-teljesítési ütemterv elején,
 - d) a kötelezettel szemben fennálló kitettségeket az intézmény egynél többször vetette alá kényszerű átstrukturálásnak.
49. Elvárt, hogy az intézmény a 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet szerint nem teljesítő átstrukturált kitettségnek minősülő kitettségeket a CRR 178. cikk (1) bekezdés a) pontja alkalmazása során minden esetben defaulted, a CRR 178. cikk (3) bekezdés d) pontja szerinti kényszerű átstrukturálással érintett kitettségnek tekintse. Elvárt továbbá, hogy az intézmény rendszeresen értékelje, hogy a 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet szerint teljesítő átstrukturált kitettségnek minősülő kitettségeket a CRR 178. cikk (3) bekezdésében meghatározott egyéb feltételekre tekintettel nem szükséges-e defaulted kitettségnek tekinteni.

V.4. Felszámolási eljárás

50. A CRR 178. cikk (3) bekezdés e) és f) pontjának alkalmazásával összefüggésben az MNB elvárja, hogy a 7. pont szerinti belső szabályzatban az intézmény rögzítse, hogy az együttesen finanszírozott vállalati adósokkal szembeni követelések megegyezésen alapuló átstrukturálási folyamatáról szóló 6/2017. (V. 30.) MNB ajánlás szerinti megegyezésen alapuló átstrukturálási eljárást és az ugyanezen ajánlás 1. pont 1.9. alpontjában meghatározott fogalomnak megfelelő jogszabályon alapuló eljárásokat mely esetekben tekinti a CRR 178. cikk (3) bekezdés e) és f) pontja alkalmazásában felszámolási eljáráshoz hasonló intézkedésnek.

V.5. A default-esemény bekövetkezését jelző egyéb tényezők

51. Az intézmény default-esemény bekövetkezését jelző tényezőként a CRR 178. cikk (3) bekezdésében nevesített tényezőkön kívül más tényezőket is meghatározhat.
52. Az intézmény belső információforrásaiból elérhető, default-esemény bekövetkezését jelző tényezők lehetnek különösen az alábbiak:
- a) a törlesztőrészek teljesítéséhez az adós rendszeres bevételi forrásai többé nem állnak rendelkezésre,
 - b) megalapozott aggodalmak merültek fel az adós stabil és kielégítő pénzáramlások megteremtésére való jövőbeli képességét illetően,

- c) az adós teljes tőkeáttételi szintje jelentősen megemelkedett, vagy megalapozottan feltételezhető, hogy a tőkeáttétel ilyen változása be fog következni,
- d) az adós megszegte a szerződés szerinti kötelezettségeit,
- e) a szerződéssel összefüggésben elkövetett csalás,
- f) az intézmény lehívott bármilyen biztosítékot, beleértve a garanciát,
- g) magánszeméllyel szembeni kivettségek esetén: egyetlen magánszemély 100%-os tulajdonában lévő olyan társaság nemteljesítése, amely esetében a magánszemély személyes garanciát vállalt az intézmény felé a társaság összes kötelezettsége tekintetében,
- h) lakossággal szembeni kivettségek esetén a default-fogalom egyes ügyletek szintjén történő alkalmazásakor az a tény, hogy a kötelezett kötelezettségeinek jelentős része defaulted kivettség,
- i) a kivettség a 39/2016. (X. 11.) MNB rendelet szerint nem teljesítő kivettségnek minősül.

53. Az intézmény külső információforrásaiból (például makro-indikátorok, nyilvános információforrások, ideértve a sajtó információkat és a pénzügyi elemzői jelentéseket) elérhető default-esemény bekövetkezését jelző tényezők lehetnek különösen az alábbiak:

- a) azt az ágazatot sújtó válság, amelyben az adós tevékenykedik, ami az adós ágazaton belüli gyenge pozíciójával párosul,
- b) egy pénzügyi eszköz aktív piacának eltűnése az adós pénzügyi nehézségeinek következtében,
- c) az intézmény információkkal rendelkezik arról, hogy egy harmadik fél – különösen egy másik intézmény – kezdeményezte az adós 50. pont szerinti felszámolását vagy ahhoz hasonló intézkedést.

54. Elvárt, hogy amennyiben az ügyfél az 575/2013/EU rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 39. pontja szerinti kapcsolatban álló ügyfelek csoportja (ügyfélcsoport) fogalmának meghatározásáról szóló 28/2018. (XII. 10.) MNB ajánlás elvárásait is figyelembe véve a CRR 4. cikk (1) bekezdés 39. pontja szerinti ügyfélcsoportokhoz tartozónak minősül, az intézmény vizsgálja meg, hogy az adott kivettség defaulted kivettségként történő besorolására tekintettel a csoporthoz tartozó többi személlyel szembeni kivettségeit defaulted kivettségnek szükségesnek tekinti.

55. Amennyiben az intézmény jelentős diszkonttal vásárolt vagy bocsátott ki egy pénzügyi eszközt, elvárt annak értékelése, hogy a diszkont tükrözi-e a kötelezett csökkentett hitelminőségi besorolását, valamint, hogy fennáll-e default-esemény bekövetkezését jelző, jelen ajánlás szerinti tényező. Az értékelés során a kötelezettel szembeni teljes követelés összegét szükséges alapul venni, az intézmény által az eszközért fizetett ártól függetlenül. Az értékelés alapulhat az eszköz vásárlása előtt végzett átvilágításon, vagy az eszköz értékvesztett eszközként történő besorolásának szükségességét vizsgáló, számviteli célú elemzésen.

VI. Lakossággal szembeni kitettségek

56. A CRR 178. cikk (1) bekezdés második albekezdése szerint a lakossággal szembeni kitettségek esetén az intézmény a default-fogalmat az egyes ügyfelek és az egyes ügyletek szintjén is alkalmazhatja. Az IRB-módszert használó intézmény a CRR 147. cikk (5) bekezdésében meghatározott kritériumoknak megfelelő, lakossággal szembeni kitettségek esetében élhet ezzel a lehetőséggel. A sztenderd módszert használó intézmény a CRR 123. cikkében meghatározott kritériumoknak megfelelő kitettségek esetében alkalmazhatja a default-fogalmat ügyletszinten, függetlenül attól, hogy azokat az intézmény a tőkekövetelmény számítás szempontjából milyen kitettségi osztályba sorolja (például az ingatlanra bejegyzett jelzálogjoggal fedezett kitettségek kezelése a kockázati súlyozás és a default-fogalom alkalmazása szempontjából eltérő lehet).
57. Elvárt, hogy az intézmény a lakossággal szembeni kitettségek ügyfél- vagy ügyletszintű kezeléséről minden esetben kockázatkezelési megfontolások alapján döntsön.
58. Ugyan megengedett, hogy az intézmény a default-fogalom alkalmazási szintjét tekintve ne csak a lakossággal szembeni kitettségek összességére, hanem a lakossággal szembeni kitettségek egyes portfólióira is eltérő kezelési módot alkalmazzon, az MNB elvárja, hogy az intézmény törekedjen ezen gyakorlat minimalizálására.
59. Az MNB elvárja, hogy az egyes kitettségek és portfóliók tekintetében az intézmény egyértelműen rögzítse a default-fogalom alkalmazási szintjét, továbbá, hogy a későbbiekben a meghatározott gyakorlatnak megfelelően járjon el.
60. Elvárt, hogy a 7. pont szerinti belső szabályzatban az intézmény rögzítse azon ügyfelekkel szembeni eljárás módját (értsd: az adott ügyféllel szemben fennálló összes követelést defaulted kitettségeknek szükséges-e tekinteni), akikkel szemben az intézménynek a default-fogalom alkalmazása szempontjából eltérő módon kezelt kitettségei, vagy a default-fogalom alkalmazása szempontjából lakossággal szembeni kitettséggé kezelt kitettségei mellett más kitettségi osztályba tartozó kitettségei is vannak.

VI.1. Ügyletszinten kezelt lakossággal szembeni kitettségek

61. A default-fogalom ügyletszintű alkalmazása esetén az intézménynek egy adott kitettség defaulted kitettséggé történő besorolására tekintettel nem szükséges automatikusan defaulted kitettségek tekinteni az ugyanazon ügyféllel szembeni további kitettségeit. Az MNB a default-fogalom ügyletszintű alkalmazásakor is elvárja ugyanakkor, hogy egy adott kitettség defaulted kitettséggé történő besorolásakor az intézmény vizsgálja meg az alábbiakat, és annak figyelembevételével döntsön az ugyanazon ügyféllel szembeni további kitettségek defaulted kitettséggé történő besorolásáról:
- a) az ügyletszinten kezelt kitettség defaulted kitettséggé történő besorolásának indoka (például az ügyféllel szemben felszámolási eljárás kezdeményezése), és az alapján

feltételezhető-e az adott ügyféllel szembeni további kitettségek defaulted kitettséggé válása,

- b) más default-esemény bekövetkezését jelző tényező indokolja-e az adott ügyféllel szembeni további kitettségek defaulted kitettséggé történő besorolását,
- c) az ügyletszinten kezelt, defaulted kitettséggé besorolt kitettség az ügyféllel szembeni összes kitettség jelentős részét teszi ki.

VI.2. Ügyfélszinten kezelt lakossággal szembeni kitettségek

- 62. A CRR 178. cikk (1) bekezdés második albekezdése szerint a default-fogalom ügyfélszintű alkalmazása esetén egy adott kötelezettség defaulted kitettséggé történő besorolására tekintettel a kötelezett intézménnyel szembeni teljes kötelezettségállományát defaulted kitettséggé szükséges tekinteni. Az MNB elvárja, hogy a default-fogalom ügyfélszintű alkalmazása esetén az intézmény a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet szerinti határértékeket is ügyfélszinten alkalmazza.
- 63. Elvárt, hogy a lakossággal szembeni kitettségek esetén a default-fogalmat ügyfélszinten alkalmazó intézmény a 7. pont szerinti belső szabályzatban közös kötelezettségnek tekintse azokat a kitettségeit, amelyeknél a kötelezettek egyformán felelnek a kötelezettség visszafizetéséért (például a házassági vagyonközösségre tekintettel). Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha egy adott kötelezett kötelezettségére egy másik magánszemély vagy jogalany garancia vagy más hitelkockázati fedezet formájában fedezetet biztosít. A fentiekkel összefüggésben elvárt továbbá, hogy az intézmény az ajánlás elvárásainak való megfelelés érdekében megfelelő eljárásokkal és folyamatokkal rendelkezzen a közös kötelezettségek azonosítására.
- 64. Az MNB elvárja, hogy valamely közös kötelezettség defaulted kitettséggé történő besorolása esetén az intézmény tekintse defaulted kitettséggé ugyanezen kötelezettek minden további közös kötelezettségét és ugyanezen kötelezettek minden további, az intézménnyel szemben fennálló kötelezettségét, kivéve, ha
 - a) a közös kötelezettség tekintetében felmerült hitelkötelezettség-teljesítési késedelem a közös kötelezettségben részt vevő kötelezettek közötti olyan jogvitára vezethető vissza, amelyet bíróság, választottbíróság vagy a Pénzügyi Békéltető Testület elé terjesztettek, és a felek közötti vitára olyan eljárás vonatkozik, amely az intézmény alávetési nyilatkozata vagy jogszabályi alávetés alapján kötelező erejű határozattal zárul, és az egyes kötelezettek pénzügyi helyzete kapcsán nem áll fenn aggodalom, vagy
 - b) a közös kötelezettség az adott kötelezett intézménnyel szembeni teljes kötelezettség állományának elhanyagolható részét teszi ki.
- 65. Egy adott közös kötelezettség defaulted kitettséggé történő besorolása esetén az MNB elvárja, hogy az intézmény vizsgálja meg, hogy a közös kötelezettség bármely

kötelezettjének harmadik féllel együtt vállalt további közös kötelezettségeit defaulted kitétségnak szükséges-e tekinteni, de nem szükséges azokat automatikusan defaulted kitétséggként besorolni.

66. Az MNB elvárja, hogy egy adott kötelezettség defaulted kitétséggként történő besorolása esetén az intézmény vizsgálja meg, hogy a kötelezett más kötelezettel együtt vállalt közös kötelezettségeit defaulted kitétségnak szükséges-e tekinteni, de nem szükséges azokat automatikusan defaulted kitétséggként besorolni.
67. Az MNB elvárja, hogy a default-fogalom ügyfélszintű alkalmazása esetén az intézmény a közös kötelezettséget önálló kötelezettségnek tekintse, és a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet szerinti határértékeket is ügyfélszinten alkalmazza, a közös kötelezettségeket a 7. pont szerinti belső szabályzatnak megfelelően kezelve.
68. A közös kötelezettségek esetén elvárt továbbá, hogy az intézmény a 44/2018. (XII. 5.) MNB rendelet szerinti határértékek alkalmazása során a késedelmes rész jelentőségét az ugyanazon kötelezettek összes közös kötelezettségéhez viszonyítsa, figyelmen kívül hagyva a közös kötelezettség bármely kötelezettjének további egyedi kötelezettségeit, valamint harmadik féllel együtt vállalt további közös kötelezettségeit.

VII. A defaulted kitétséggként történő besorolás megszüntetése

69. Az MNB elvárja, hogy a CRR 178. cikk (5) bekezdésében rögzített rendelkezés alkalmazásakor az intézmény csak azon kitétségeit tekintse újra teljesítőnek, amelyek esetében teljesülnek az alábbi feltételek:
 - a) a defaulted kitétséggként történő besorolást indokló körülmény megszűnésének időpontjától legalább három hónap eltelt (az adott kötelezettel szembeni összes kitétség, vagy csak az adott kitétség tekintetében alkalmazva, illetve az intézmény belső szabályozása alapján különböző típusú kötelezettségekre eltérő időtartam alkalmazását lehetővé téve),
 - b) az a) alpont szerinti időtartam végén vagy azt követően a kötelezett tanúsított magatartását és pénzügyi helyzetét alakulását figyelembevéve a hitelminőség tényleges és tartós javulását lehet megállapítani,
 - c) az a) és b) alpontban meghatározott feltételek az adott kötelezettel szembeni új követelések esetében is érvényesülnek, különösen akkor, ha az adott kötelezettel szembeni más defaulted kitétségek korábban eladásra vagy leírásra kerültek.
70. Az MNB elvárja, hogy a CRR 178. cikk (5) bekezdésének alkalmazásakor az intézmény az V.3. pont szerinti kényszerű átstrukturálással érintett kitétségeit csak abban az esetben tekintse újra teljesítőnek, ha teljesül valamennyi alábbi feltétel:

- a) a kitettség defaulted kitettséggé történő besorolása, a kényszerű átstrukturálás időpontja vagy az átstrukturálási megállapodásban meghatározott türelmi idő vége közül a legkésőbbbitől számítva legalább háromszázhatvanöt nap eltelt,
- b) az a) alpont szerinti időtartamon belül a kötelezett az átstrukturálási feltételeknek megfelelő ütemterv szerint, rendszeresen fizetett, és ezáltal jelentős fizetési kötelezettséget teljesített, amely tekintetben a jelentőség feltételezhető, ha a kötelezett a törlesztései révén visszafizette azt a követelést, amellyel korábban késedelemben volt (ha volt késedelem) vagy amely az átstrukturálás keretében leírásra került (ha nem volt késedelem),
- c) az átstrukturálási megállapodásban rögzített ütemtervet tekintve a kötelezettnek nincs késedelmes kötelezettsége,
- d) nem áll fenn az V. pont szerinti, default-esemény bekövetkezését jelző tényező,
- e) az intézmény nem tekinti valószínűnek, hogy a kötelezett nem fogja maradéktalanul, az átstrukturálási megállapodás alapján érvényes ütemterv szerint, biztosíték lehívása nélkül teljesíteni a kötelezettségeit, különösen gondosan értékelve azokat az átstrukturálási megállapodásokat, amelyek a hitelkötelezettség-teljesítési ütemterv végére irányoznak elő jelentős vagy egyösszegű törlesztést,
- f) az a)-e) alpontban meghatározott feltételek az adott kötelezettel szembeni új követelések esetében is érvényesülnek, különösen akkor, ha az adott kötelezettel szembeni más defaulted kényszerű átstrukturálással érintett kitettségek korábban eladásra vagy leírásra kerültek.

71. Elvárt, hogy a 70. pont b) alpontját az intézmény a kötelezett személyében történő változás esetén is alkalmazza, ugyanakkor ne alkalmazza abban az esetben, ha a kötelezett személyében történő változás a kötelezettet érintő összeolvadás, felvásárlás vagy bármely más hasonló ügylet nyomán következett be.

72. Az MNB jó gyakorlatnak tartja, ha az intézmény a 69. pont a) alpontjában és a 70. pont a) alpontjában megadottaknál, illetve az általa alkalmazott időtartamoknál hosszabb próbaidőszakot határoz meg azon kitettségei vonatkozásában, amelyeknél a defaulted kitettségként történő besorolásra két évnél régebben került sor.

VIII. A default-fogalom következetes alkalmazása

73. A 74. pontban foglalt eltérő rendelkezésre figyelemmel elvárt, hogy az intézmény, az intézmény anyavállalata és annak valamennyi leányvállalata következetesen ugyanazt a default-fogalmat használja valamennyi kitettségtípus vonatkozásában.

74. Jelentősen eltérő kockázatkezelési gyakorlatra vagy eltérő szabályozási követelményekre tekintettel különböző kitettségtípusok vonatkozásában, ideértve az egyes gazdasági egységeket

szintjét és a kitétségek földrajzi helyét is, eltérő default-fogalmak is alkalmazhatók, feltéve, hogy

- a) az egyes default-fogalmak alkalmazási köre egyértelműen rögzített, és
- b) egy adott kitétségtípus tekintetében meghatározott default-fogalom az összes érintett kitétség, gazdasági egység vagy földrajzi hely összes kitétsége tekintetében alkalmazásra kerül.

75. A különböző default-fogalmak alkalmazását indokló eltérő szabályozási követelmények lehetnek különösen az alábbiak:

- a) a felügyeleti hatóságok eltérően határozták meg a késedelmes hitelkötelezettség CRR 178. cikk (2) bekezdés d) pontja szerinti határértékét,
- b) bizonyos kitétségtípusok vonatkozásában a CRR 178. cikk (1) bekezdés b) pontjában biztosított felhatalmazás alapján a késedelmes napok számának 90 nap helyett 180 napban történő rögzítése,
- c) egyes kitétségtípusok, gazdasági egységek vagy földrajzi helyek vonatkozásában default esemény bekövetkezését jelző tényezőként a CRR 178. cikk (3) bekezdésében nevesített tényezőkön kívül más tényezők meghatározása.

76. Az IRB-módszert használó intézmény esetében elvárt továbbá, hogy a default-fogalmakat használó minősítési rendszerek kockázati paraméter becsléseiben megfelelően jelenjenek meg az alkalmazott default-fogalmak.

77. Elvárt, hogy az intézmény tájékoztassa az MNB-t arról, ha fogyasztóvédelmi-, titokvédelmi- vagy más jogszabályi előírások akadályozzák a default-fogalom következetes alkalmazását. Az IRB-módszert használó intézmény a tájékoztatásban kitér a default-fogalom nem következetes alkalmazásának jelentőségére és a kockázati paraméterek becslésére gyakorolt hatásának bemutatására is.

78. Amennyiben a default-esemény az intézményen, az intézmény anyavállalatán vagy annak bármely leányvállalatán belüli teljes mértékben következetes megállapítása rendkívül megterhelő lenne, az összes ügyfélre vonatkozó központi adatbázis kidolgozását vagy egyéb, az egyes ügyfelek állapotának a csoporton belüli összes gazdasági egységnél történő ellenőrzésére szolgáló mechanizmusok vagy eljárások megvalósítását tenné szükségessé, az intézménynek nem kell ilyen eljárásokat vagy folyamatokat alkalmaznia, amennyiben igazolni tudja, hogy a default-fogalom nem következetes alkalmazásának hatása elhanyagolható jelentőségű, mert a csoport egyes gazdasági egységeinek nincsenek, vagy igen kis számban vannak közös ügyfelei és az ezen ügyfelek felé fennálló kitétség elhanyagolható jelentőségű.

IX. A default-fogalom külső adatokban történő alkalmazása

79. Az MNB elvárja, hogy az IRB-módszert használó és a kockázati paraméterek becslésére külső adatokat használó intézmény

- a) ellenőrizze, hogy a külső adatokban használt default-fogalom megfelel-e a CRR 178. cikke szerinti fogalommeghatározásnak,
 - b) ellenőrizze, hogy a külső adatokban használt default-fogalom összhangban áll-e az intézmény által a kitétségek érintett portfóliói tekintetében alkalmazott default-fogalommal,
 - c) dokumentálja a külső adatok forrását, a külső adatokban használt default-fogalmakat, az a) és b) alpont szerinti elemzések elvégzését, valamint az összes azonosított eltérést.
80. Minden, a 79. pont szerint azonosított eltérés tekintetében elvárt, hogy az intézmény
- a) értékelje, hogy a külső adatokban használt default-fogalom az intézmény által használt default-fogalom szerinti módosítása csökkentené vagy növelné-e a teljesítő kategóriába visszatorolt kitétségek állományát, a default-rátát, illetve, hogy a hatást egyáltalán meg lehet-e állapítani,
 - b) módosítsa a külső adatokat vagy igazolja, hogy az eltérés kockázati paraméterekre és tőkekövetelményekre gyakorolt hatása elhanyagolható.
81. A 79. pont szerint lefolytatott vizsgálat és a 80. pont b) alpontja szerinti módosítások eredményeként elvárt, hogy az intézmény igazolni tudja – például egy adott portfólió két eltérő adatkörön alapuló default-rátájának összehasonlításával – a külső adatokban használt default-fogalom és az intézmény által használt default-fogalom összhangját.
82. Amennyiben a külső adatokban használt default-fogalom és az intézmény által használt default-fogalom eltérésének a kockázati paraméterekre vagy a tőkekövetelményekre gyakorolt hatása nem elhanyagolható, az MNB elvárja, hogy az intézmény a kockázati paraméterek becslésébe a használt fogalmak eltérését és az eltéréseknek a kockázati paraméterekre gyakorolt hatását tükröző konzervatív pótléket építsen be.

X. Az IRB-módszert használó intézményre vonatkozó további elvárások

83. Az IRB-módszert használó intézmény a 89. pontban foglalt határidőt és az IRB-módszer felügyeleti engedélyezésére vonatkozó követelményeket figyelembevéve értékeli és szükség szerint módosítja a minősítési rendszerét annak érdekében, hogy a kockázati paraméterekre vonatkozó becslések tükrözzék a default-fogalom alkalmazásával összefüggő jelen ajánlás szerinti elvárásokat.
84. Elvárt, hogy az IRB-módszert használó intézmény a 83. pont szerinti értékelés és módosítás során az alábbiak figyelembevételével járjon el:
- a) amennyiben lehetséges, el kell végezni a múltbeli adatok jelen ajánlás szerinti, különös tekintettel a késedelmes napok számítására vonatkozó elvárások tekintetében történő kiigazítását,
 - b) fel kell mérni az ajánlás alkalmazásának a kockázati paraméterekre és a tőkekövetelményekre gyakorolt hatását,

c) a minősítési rendszerbe a kockázati becsléseknek a default-fogalom múltbeli nem megfelelő alkalmazása miatti esetleges torzulása kezelése érdekében konzervatív pótléket szükséges beépíteni.

85. Az IRB-módszert használó intézmény esetében az MNB elvárja, hogy a múltbeli adatok jelen ajánlás szerinti kiigazítása fokozatosan jelenjen meg a kockázati paraméter-becslések rendszeres felülvizsgálatában, és a rendszeres felülvizsgálat során az intézmény az összes múltbeli adat felülvizsgálatának befejezéséig minden esetben értékelje, hogy a 84. pont c) alpontja szerinti konzervatív pótlék elégséges-e.

XI. Záró rendelkezések

86. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.

87. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

88. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.

89. Az MNB az ajánlás alkalmazását 2022. július 1-jétől várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.

90. 2022. július 1-jén hatályát veszti az 575/2013/EU rendelet 178. cikke szerinti nemteljesítés-fogalom alkalmazásáról szóló 13/2019. (VII. 2.) MNB ajánlás.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke